

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohánytőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földmiveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Kérelem előfizetőinkhez. A lapdíj szives beküldésére kérjük ama tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése most lejár.

Pénzek és egyéb postaküldemények csakis **budapesti** címünkre (Teréz-körút 2.) intézendők.

A magyar pártharcok.

Amerikai levél.

Pittsburg, (Amerika) 1912. szept. 20.

Szorongó szívvel, kétkedő reménnyel vesszük nap-nap után kezünkbe a lapokat. Ugy tudnánk örülni, ha azt olvasnók, hogy megszűnt a harc, az áldatlan pártviaskodás s a pártok kéz-kézben, karöltve igyekeznek hazánkat odaállítani, a hová való, a szabad, független államok sorába.

Vérzik a szívünk, elcsügged a lelkünk és fájó szomorúság tölt el, minket Amerikában élő két millió magyart, mikor a híreket olvassuk, melyeket a táviró messze hazánkból hoz.

Abban a házban, melyben a nép választottjainak a nemzet sorsát kellene intézni, verekedés folyik, akár csak a koreszmában.

A nemzet méltóságának, a népképviselőnek szent templomában durva kezek mocskolják be a nemzet legjobbjait, egymást ütök, vérbe borult szemekkel, a szenvedélytől eltorzult arccal egymást szidalmazzák azok, a kiknek kezébe egy nemzet boldogulása van letéve.

Szomorúsággal telik meg a szívünk. Mi, a kik a haladás, a munka országában élve, részesei vagyunk egy hatalmas, független nemzet lüktető életerejének, csak fájó szívvel gondolhatunk arra a földre, hol bölcsőnk ringott, s a mely sehogysem tud beilleszkedni a haladás világáramlatába, hanem úgy éli napjait, mint a temetők szomorú fűzfája.

Hiába gondolkozunk a magyar nemzet balsorsán, hiába keressük annak okát, nem tudjuk megérteni. Minden javakkal megáldotta az Isten, és mégis sanylik, van ereje és mégis gyenge, van lelkesedése és mégis akarata.

Olyan fiai vannak, — nagy, erős agyu férfiak — a kik ha más, a haladás áldását élvező országban születnek, nem csak saját nemzetüknek, hanem az egész emberiségnek dicsőre váltak volna, míg így szomorú, meddő közdelemben kell elpazarolniok életerejüket, tehetségüket, a nélkül, hogy a nemzet, melyért magukat feláldozták, egy lépéssel is előrehaladna.

Mintha az egész ország egy temető volna, a nemzet boldogulásának temetője, Évszázadok óta megy ez így. Egyik nemzedék a másik után hull a porba, egyik nemzedék vérét még jóformán be sem itta a föld, már a másik hullatja vérét, de a pusztuló nemzedékek, a földre hullott vér nyomán nem fakad élet az utódok számára. Céltalanul égetik el magukat Phönix ma-

dárként a nemzet legjobbjai, hogy hamvaikból szabadság, jólét fakadjon az utódok számára; nincs haszna az elhintett magoknak, mikor a nyomában sarjadó termést felülről learatják, hogy ne legyen képes egészen megérni a kalász.

Es ez a szomorú átok gyászfátyolként borul az országra, és az elkéseredett emberek szomorúságukban egymásra törnek, egymást ütök, egymást emésztek már egy évszázad óta. Az évszázadok, mint egy óriási malom kövei, őrlék a nemzedékeket, a megőrölt nemzedék helyébe egy új, törekvésekkel bíró nemzedék áll, a malom azt is megőrli, és megőrli az utána következőket is; a mély sirgódást nem tudják a behulló áldozatok annyira megtölteni, hogy az ország egy színre emelkedhessék a nagy, szabad, független nyugati országokkal.

Mint a halálra sebzett oroszán, úgy vergődik az egész nemzet, és vergődése átmege az egyes emberekre, átszáll mi ránk amerikai magyarokra is, és mi együtt érzünk, együtt sirunk azokkal, a kik ott vannak a szenvedések fészkeiben.

De azért lelkünk mélyén mégis pislog egy halvány sugara reménynek.

Mi hisszük, és hitünk erős, mint a szikla, hogy a miért nemzedékek küzdöttek hiába, azt meghozza minden sebek orvosa, az idő. És ez az idő nem lehet messze.

Minden meg fog változni. A temetőből életet adó termőföld lesz, a sirást felváltja a Hozsánna, a szabadság szellője pirt fog varázsolni a most halvány arcokra, és az életerőtől duzzadó, évszázados küzdelmekből megacélozott karu nemzet ott fog állni a többi, hatalmas, erős nemzetekkel egy sorban.

Es a magyar föld gyermekei meg fogják egymást érteni, bármily távol legyenek is egymástól.

Es mert hisszük és mert tudjuk, hogy a mostani megalázásokkal, szenvedésekkel teli korszak csak egy szebb, boldogabb jövő hajnalhasadása, bármily rossz híreket hallunk is otthonról, rendíthetetlen a nemzet feltámadásában vetett hitünk, mert még soha sem volt olyan közel az idő, mint most, ahhoz, hogy beteljesedjék gróf Széchenyi István jóvondelése, hogy »Magyarország nem volt, hanem lesz.«

Es akkor együtt fogunk örülni azokkal a kik ott vannak a boldogság fészkeiben.

Eichardt Károly.

A politikai békéért.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága nagy többséggel a következő határozatot hozta:

Csanád vármegye törvényhatósági bizottsága mély aggodalommal látja az ellentétek olymértű elfajulását, amely gátolja s lehetetlenné tette a parlament normális működését. Sajnálkozását fejezi ki a legutóbbi parlamenti események felett és ezek miatt igazolva látja az elmúlt évben elfoglalt és ekkor kifejtett álláspontját, a melyben a *sivár technikai*

obstrukciót elítélve, a törvényhozás rendes menetének mielőbbi helyreállítását sürgette. Nem zárkozhatik el a törvényhatóság annak kijelentésétől sem, hogy az általa mélyen fájalt események bekövetkezése ama *kényszerhelyzet eredménye volt, a melybe a kormányt és a többségi pártot a kisebbség erőszaka hozta.* Ezuttal is hangsúlyozza a belbéke helyreállítására irányuló óhaját és kifejezi azon reményét hogy a pártok a kölcsönös engedékenység terére lépve és belátva azt, hogy az ellentétek további kiélesítése az országnak válik mérhetetlen kárára, — a megoldásra váró nagy reformmunkálatok és az ország javát előmozdító üdvös javaslatok mielőbbi és a nemzet érdekeit szemmel tartó megvalósításával enyhítik és feledtetik amaz események hatását, a mik fölött a törvényhatóság a nélkül, hogy azok vagy az azokat előidéző okok fölött bírálatot mondana, nemzeti szempontból csak őszinte sajnálkozását fejezheti ki. Ehhez képest határozatilag kimondja a törvényhatóság közgyűlése, hogy emez álláspontjának kifejezésére, felirattal fordul az országgyűlés képviselőházához.

A határozatnak az obstrukciót elítélő része ellen felszólt *Justh* János orsz. képviselő. *Návay* Lajos v. b. t. t. azonban nagyszabású, államférfiúi magaslaton álló beszédben a határozat mellett foglalt állást.

Justh Gyula vármegyeje tehát kívánja a békét, ahogy azt a kormány és pártja gondolja. Az obstrukció lehetetlenné tételével és a parlamenti rend helyreállításával.

Ilyen békét óhajt minden komoly politikus, jó hazafi.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1912. okt. 9.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottság ma, f. hó 9-én tartotta rendes havi ülését. A távollévő ifj. *Vojnits* István főispán helyett *Scultéy* Ferenc alispán elnökölt.

Dr. Sági Samu helyettes vm. főorvos jelentése a következő:

A vármegye területén a közegészségügyi állapot, a kedvezőtlen időjárási viszonyok mellett is, úgy a morbillitas, mint a mortalitas tekintetében *kielégítő* volt. A fertőző kórok közül fellépett:

1. *A roncsoló toroklob:* Kunbaja, Hódság, Szentfűlöp, Bácsordas, Mozsor, Ujszivác, Torzsa, Magyararkanizsa és Zentán összesen 48 esettel, ebből gyógyult 34, meghalt 3, ápolás alatt maradt 11.

2. *A vörheny:* Szilberek, Kula, Óverbász, Mozsor, Pacsér, Kossuthfalva, Csurog, Boldogasszonyfalva és Zentán összesen 31 esettel, ebből gyógyult 15, meghalt 5, ápolás alatt maradt 11.

3. *A kanyaró:* Doroszló, Baja, Csantavér, Topolya és Petrőcön összesen 25 esettel, ebből meggyógyult 21, meghalt 1, ápolás alatt maradt 3.

4. *A hagymáz:* Szond, Bácskertes, Óverbász, Káty, Csantavér, Bajsa, Mozsor, Topolya, Petrőcz, Tisztaistvánfalva, Csurog, Magyararkanizsa és Zentán összesen 62 esettel, ebből gyógyult 23, meghalt 11, ápolás alatt maradt 28.

5. *A hökhurut:* Petrőcz, Temerin és Boldogasszonyfalván 38 esettel, ebből gyógyult 24, meghalt 2, ápolás alatt maradt 12.

Előfordult még a *vérhas* Tiszakálmánfalván és Bajsán 3 esettel.

Végül mint fontos körülmény felemlendőnek tartja, hogy a megyében lefolyt ujonczsorozásnál feltűnően sok *trachomás beteg jelentkezett. Ezzel szemben az eddig fogantatott óvintézkedések elégtelenek és célt alig megközelítőnek bizonyultak.*

Ez alkalommal csak jelezni kívánja, hogy az illetékes tényezőkkel folytatandó megbeszélés után, e fontos probléma mikénti megoldása érdekében külön javaslatot fog tenni.

Sztankovits György műszaki tanácsos jelenti:

Az állami és törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak állapota általában *kielégítő.*

A vármegyei közúti költségeloirányzat terhére engedélyezett utépítések közül:

a) a *turjai* vasúti állomáshoz vezető tvh. közúton a kő- és kavicsanyag egy kilométer hosszban kiszállított, mely mennyiség az összes anyagszükségletnek mintegy kétharmad részét képezi. A hiányzó kőanyag szállítása folyamatban van. A kőanyag beépítése az állandó esős idő miatt ezideig még megkezdhető nem volt;

b) a *piros-ujvidéki* tvh. közút 0.00—4.54 km. szakaszán a földmunka befejeztetett; a kő- és kavicsanyag szállítása folyamatban van, azonban a tartós esőzések miatt csak lassan halad;

c) a *csonoplyai* vasúti állomáshoz vezető tvh. közúton az utépítési munkák vállalkozónak átadattak; a földmunka és kőszállítás megindult és jelenleg folyamatban van;

d) az *ujgombosi* vasúti állomáshoz vezető tvh. hozzájáró közút építési munkái kedvező eredménnyel felülvizsgáltattak;

e) a *baja-mélykúti* tvh. közúton Baja és Csávoly között, az *ujvidék-szegedi* tvh. közúton Temerin és Bácsföldvár között ujonnan épült utkarparóházak kedvező eredménnyel felülvizsgáltattak és rendeltetésüknek átadattak;

f) a *bácsföldvári*, a *dernyei*, a *szentfülöpi*, a *veprődi* és a *bácsordasi* vasúti állomásokhoz vezető tvh. közutak és a *bácsalmás-szabadkai* tvh. közút 0.00—9.600 km. szakaszának műutakká leendő kiépítésére vonatkozólag a helyszíni bejárások az érdekeltek közbenjötté mellett f. évi szeptember hó folyamán megtartattak.

Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. tc. alapján végrehajtandó utépítések közül:

1. a *bács-szabalya-titeli* tvh. közút 43.969—60.00, 63.00—68.00 és 70.00—76.107 km. szakaszain Okér, Temerin és Szabalya között az építési munkák a kedvezőtlen állandó esőzések és a vasúti kedvezményes díj tételeinek történet becsünetése, valamint vagon hiány miatt nagyrészt szüneteltek.

2. a *zombor-palánkai* tvh. közút 11.390—26.944 km. szakaszán Sztapár—Doroszló és Militics között a lefolyt hónapban tartott állandó esőzések által a talaj annyira átázott, hogy e hó folyamán érdemleges munka nem volt teljesíthető. A kő fuvarozása miatt mindig nehézségekbe ütközik, de azért folyamatban van.

3. a *hódság-dernye-bácsi* 14.255 km. hosszú tvh. közutakon az utépítési munkák nagyrészt a kedvezőtlen állandó esőzések miatt szüneteltek.

4. a *bács-vajszkai* 10.65 km. hosszú tvh. közúton a munkák csak lassan haladnak, mindazonáltal a még hiányzó 3 km. hosszú szakasza kedvező időjárás és nagyobb munkaerő alkalmazása mellett ez évben még mindig befejezhető lenne.

5. a *dunagályos-petrőcz-ósovői* tvh. közút 6.00—6.19 és 9.9—20.634 km. szakaszain az építéshez szükséges összes kavicsmennyiség kiszállított, az alapok pedig 4.0 km. kivételével szintén ki van szállítva. A kőpálya 7 km. hosszban kész és a forgalomnak át van adva. Ezen munkák előhaladása a kedvezőtlen időjárás dacára kielégítő.

6. a *futak-csereviczi* révhez vezető tvh. közúton a földmunka a 0.9—1.5 km. szakaszon kész, a még hiányzó földmunka a magas talajvíz okozta anyag termelési nehézségek miatt csak kisebb mértékben volt eszközölhető.

7. a *hódság-bácsi* tvh. közút 0.00—0.625 km. szakaszán Hódság község belsőségében a kis bazalt kockák burkoláshoz szükséges anyagok nagyrészt ki vannak szállítva és a munka folyamatban van.

8. az *apatin-sztapári* tvh. közút 10.334—16.740 km. szakaszán Bácsszentiván és Sztapár között a földmunka és műtárgyak építése befejeztetett, a kőanyag beépítése 2 km. hosszban elkészült, úgy, hogy annak behengerelese is kedvező időjárás esetén megindítható lesz, a még hiányzó kőanyag szállítása folyamatban van;

9. a *kula-bácskeresztúri* tvh. közút 1.316—11.465 km. szakaszán a kedvezőtlen idő miatt a munkálatok nagyrészt szüneteltek; a kőpálya 5

km. hosszban le van rakva, a hengerelese pedig megkezdődött, a műtárgyak építése befejeztetett;

10. az *ujvidék-szegedi* tvh. közút 26.7—36.7 és 38.818—43.345 km. szakaszán Temerin, Bácsföldvár és Óbecse között a földmunka nagyrészt elkészült, a kedvezőtlen időjárás miatt azonban most szünetel;

11. a *bácsföldvári* vasúti állomáshoz vezető ut meghosszabbítás ugyancsak a kedvezőtlen idő miatt nagyrészt szünetelt;

12. a *szabadka-topolyai* tvh. közút 26.692—29.504 km. szakaszán Topolya község határában az utépítési munkák az esős idő miatt nagyrészt szüneteltek;

13. az *ujvidék-szegedi* tvh. közút 60.2—66.012 km. szakaszán az építési munkák teljesen befejeztettek.

Végül bejelenti, hogy a vármegyei törvényhatósági *telefonhálózat* folytatálagos kiépítése céljából a helyszíni bejárások a zombori járásban részben f. c. 4. §-a értelmében évi 200 kor. fizetés természetével bíró személyi pótlék engedélyeztetett.

Faragó János kir. tanfelügyelő jelenti:

A vallás és közoktatásügyi miniszter Vojnich Anna *szabadkai* és Winkler Irma *zentai* áll. tanítónőket, továbbá Gablerné Magó Erzsébet *bezdáni* és Reiszig Magdolna *barátudvari* áll. óvónőket kölcsönösen áthelyezte.

Eichinger Ádám *bácsi*, Leszmeiszter Antal *hódsági* rkath. és Schrammel János *tiszakálmánfalvai* ág. ev. népiskolai tanítók részére az 1907. évi XXVII. t. c. 4. §-a értelmében évi 200 kor. fizetés természetével bíró személyi pótlék engedélyeztetett.

A nem áll. tanítók fizetésének az 1907. évi 27. t. c. értelmében való rendezése céljából az elmúlt hónapban 400 kor. eddigelé összesen 233505 kor. államségély folyósított.

A *nem áll. polgári iskolai tanárok* fizetésének rendezésére az elmúlt hónapban 10400 k. és nem áll. tanítók részére 26200 kor. rendkívüli drágasági államségély utalványoztatott ki. Végül jelenti, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter *Pacsér* községben egy 6. *Bácsgyulafalva* községben 2 tanerős áll. népiskola és *Regőcze* községben egy új áll. ovoda felállítását engedélyezte.

— **Az Est vádja.** Az Est című fővárosi lap azzal vádolta meg *Heiszler* Gyurgyovánsszky Ferencet, a zentai munkapárt egyik vezérét, hogy elhagyta pártját, mert veje részére patikajogot nem eszközölhetett ki. Erre a vádra Heiszler a következő talpraesett nyilatkozatot teszi közzé:

Az »Est« f. hó 5-én megjelent számában azzal vádol meg, hogy én a munkapárti elvet, mert vöm a IV. gyógyszerért nem kaptam meg, cserben hagytam.

Aki ismeri politikai multamat, az tisztában van azzal, hogy a minden esetre ellenséges tollból kikerülő hír nem felel meg a valóságnak.

Az tény, hogy szerettem volna, ha vöm kaptam volna meg a IV. gyógyszerért jogát, annál is inkább, mert öcsém, vöm, és két fiam gyógyszerész. Hogy nem vöm kaptam meg, az az én politikai meggyőződésemen nem változtat, mert én meggyőződésből és nem anyagi előnyökért vallo magam munkapártinak.

Zenta, 1912. okt. 5.

Heiszler Gy. Ferenc.

A csajkások.

A fenti címen a következő igen érdekes cikket írja »Az Ujság«, abból az alkalomból, hogy néhány csajkásbeli község az orvosok fizetését fölemelte:

Itt van ez a nagy város — írja a nevezett ujság —, ez a zugó Budapest, a villamlámpáival, repülőgépeivel, egyetemeivel, muzeumaival és ujságjaival. Itt van benne ez a száztornyú parlament a kupolacsarnokával, szőnyegeivel, bizottsági termeivel, minisztereivel és szakelőadóival. A város és a parlament körül itt ez a huszmillió ország kétezermillió költséggel, kaszányáért és egyetemekért viaskodó nagy vidéki városaival, politikai mozgalmaival, népgyűléseivel, gyönyörű latifundiumaival és szaporodó, de nem elég gyorsan szaporodó gyárkérményeivel. És a város, a parlament és az ország elé, egyetemek és miniszterek, népgyűlések és hitbizományos urak elé, egyszóval minden és mindenki elé, a minék és a kinek része van az országügyek vezetésében, odaáll Csurog község, Boldogasszonyfalva község és Szabalya község és így szól: — most pedig majd én mutatom meg, hogy kell politikát csinálni. És város, parlament és ország úgy áll Csurog, Boldogasszonyfalva és Szabalya közsé-

gekkel szemben, mint a tudatlan és hanyag kis gyerek a komoly tanítóval szemben.

Miért tettek Csurog, Boldogasszonyfalva és Szabalya községek? Ezek a délbácskai csajkás-községek — gazdag községek, mondja róluik a tudósítás, a Curia legutóbb tizenharmadmaguknak negyvenezer hold földet ítélte oda — ezek a csajkás-községek tehát megsokalták a gyerekhalált. Az már még sem járja, hogy hullanak ezek a porontyok... Tehát megsokalták a dolgot. Megállapították, hogy a gyerekek azért hullanak olyan sűrűn, mert szegény ember vagy nem hi orvost a beteg gyerekéhez, vagy csak akkor hív, a mikor már későn van. — Már maga ez az érdeklődés és utánjárás is ritka dolog Magyarországon, de a csajkás-községek egyebet is tettek. Elhatározták, hogy községi orvosainak, a kik háromezer korona fizetést kaptak eddig, ezentul még háromezer koronát adnak évenként a hat éven aluli gyermekek gyógykezelésének megváltása címén. Szabalya község két orvosa tehát ezentul hatezer korona fizetést kap, de viszont tartozik ingyen gyógykezeltetni a szegény gyermekeket.

Eddig van. És nekünk hirtelenében az az érzésünk támad, hogy nagyobb fontosságú nemzeteli esemény negyven esztendeje nem történt annál, hogy Szabalya fölemelte az orvosainak a fizetését. Mert itt, ezen a szép és elfoglalt Magyarországon évtizedre hullottak rakásra a gyerekek és soha senki komolyan hozzá nem fogott ahhoz, hogy megmenten közülük néhányat. Pedig meg lehet menteni... nem is néhányat... tizezerszámra lehetne őket megmenteni... hadseregeket lehetne megmenteni... az embernek eláll a szive verése, ha a külföldi gyermekhalálozás statisztikáját összehasonlítja a magyar gyermekhalálozás fekete statisztikájával. Pénzkérdés az egész; elhatározás dolga az egész; csak törődni kellene a dologgal egy kicsit, csak nem kellene rendben lévőnek találni, hogy a kis magyarok rakásra hullanak... A város, a parlament és az ország azonban ezzel a dologgal nem törődhetett; mindig el volt foglalva fene nagyfontosságú ügyekkel: községi panamákkal és parlamenti botrányokkal, azzal, hogy honnan teremtsen elő a kétezermillió koronás költségvetést és mi a csodára költse el. Az idők előtt elpusztult kis magyarokra senki nem gondolt, és mialatt egyre hangosabb nyöszörgés panaszolta, hogy nincs katona és kivándorol a munkáskez, — azalatt széles Magyarországon egész hadseregek vonultak ki háborítatlan csendben a kis kerezek falusi temetőibe.

Szabalya és a többi csajkás-község most elébe áll ennek a temetőbe vonuló hadseregnek. Szabalya és a többiek megmutatják Magyarországnak, hogyan kell az országot vezetni; a csajkások egy kis leczkét adnak nekünk idefent a komoly hazafiasságból. A jövődő történetírója föl fogja jegyezni.

— Szabalya község és társai voltak Magyarországon az elsők, a kik az évtizedes tunyaság és hazafiatlan közömbösség nemzetgyilkoló korszaka után végre megkezdtek a nemzet megmentésének szent munkáját...

A Kereskedelmi és iparkamara ülése.

— A titkári hivatal jelentése. —

Szeged, október 7.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara hétfőn ülést tartott *Szarvady* Lajos elnöklésével.

A napirend tárgyait *Perjessy* László titkár és *Szabó* Gyula másodtitkár adták elő. Az elnöki előterjesztés több miniszteri leiratról és közérdekű intézkedésről számolt be. Kiemelkedő ezek közt a szegedi, bajai és palánkai téli kikötők dolgában tett sürgetésekre érkezett biztató válasz, nemkülönben az a leirat, mely a kamara előterjesztésére megnyugtató közli, hogy a Boszniába rendelt lisztküldemények régi kedvezményes fuvarételei ismét életbe léptettek, a Czegléd-szegedi vonal második vágányának kiépítése és *Szabadka állomás nagyobb arányú kibővítése* tervbe vétetett. A szeged temesvári és Szeged-Rókus-Hódmező Váráshely közötti menetrend is javult, a kamara azt a kívánságát azonban, hogy *Budapestről 6 óra tájban egy második gyorsvonat állíttassék be a menetrendbe, a miniszter még teljesíthetőnek nem találta.*

A napirend tárgyai közt szerepelt *Szenttamás* község rakpart díjszabályzata, *Zombor és Óbecse* hirdetésügyi szabályrendelete, *Hódmező-Vásárhely* helypénz díjszabályzata, *Sajkásgyörgyi* és *Gádor* községek hetivásár, illetve orsz. vásár iránti kérelme, *Veprőd* község házalási szabályrendelete, *Zombor* város cseléd és mnnkasközevitő intézetének szervezése, *Zenta* város követ-vámdíjszabályzata, *Apatin* község husvizsgá-

lati szabályrendelete és több végeladás ügy. Ezekben a kamara szakvéleményt szolgáltatott.

Támogatta a teljes ülés az aradi kamarának a görgevényi kincstári erdők eladására vonatkozó kérelmét s a mozgófénykép színházak ügyének rendezése körüli kívánságát. Pártoló felterjesztést határozott még el a kamara a délmagyarországi fűszernagykereskedők egyesületének azon kérelme dolgában, hogy a vasutaknak a folyadékok szállítása körüli károk elhárítása tárgyában tapasztalt szűkkeblűség orvosoltassék.

Ez ülésen tárgyalta még a kamara a vándoriparról szóló törvénytervezetet és véleménye során aggodásának adott kifejezést a házalás és megrendelés gyűjtés terén meghonosítani szándékolt szabadosság ellen, mely a vidék iparát és kereskedelmét nagy mértékben károsítaná és egyben a fogyasztó közönséget is kellemetlen zaklatásnak tenné ki. A kamara a házaló kereskedést a mostani kereteiben kíváná korszerű intézkedésekkel rendezni, a megrendelés gyűjtést pedig az 1900. XXV. t. c. szellemében óhajtaná föntartani, hogy ezentul is — egyes kivételektől eltekintve, — megrendelés gyűjtés végett a fogyasztót a telephelyén kívül csak akkor kereshesse fel az iparos, ha előzetes meghívást kapott.

Végül módosította még a teljes ülés a kamara nyugdíjszabályzatát, melyben jelentékeny kedvezést nyújtott az özvegyi ellátás és az árva neveltetési pótlékának eddigi megállapításával szemben. Emellett beillesztett az utolsó évi fizetés 15 %-ának megfelelő lakbér pótlékot is a nyugdíjarrándóságok közé.

A „Verbászi Almanach.”

Mindkét Verbászt már rég óta előnyösen ismerjük. Tudjuk, hogy ez a két bácskai testvérközség kultúra, közgazdaság tekintetében szépen halad, sőt, mondhatjuk, hogy ez a két község mintaképül szolgálhatna a többi bácskai községeknek.

Most Verbász ismét meglepett bennünket egy újítással. 1913. január 1-én kiadnak egy könyvet, amely e két testvérközség jelen viszonyairól tájékoztatja a nagy nyilvánosságot. Hogy miért fontos ez a könyv, amely »Verbászi Almanach« címet viseli, megmondja a »Haladás« c. ujjverbászi lap 39. száma. »A magyar városok egyre többen napról-napra újabb kötetekben bocsátják közre kulturális és közgazdaság szempontjából való ismertetésüket. Arra azonban, hogy valamely község jelen állapotával foglalkozó könyv jelenjék meg, ritkán van áldozat, hiányzik a vállalkozó, hacsak a hely kimondott nagy jelentőségű történelmi múlttal nem bír, vagy speciális viszonyai, érdekeltiségei nem teszik különösen kívánatosá bemutatását. Pedig minden fejlődésben levő centrum, ha kisebb is megérdemli, hogy közgazdasági, ipari, kereskedelmi és szorosabb értelemben vett kulturális viszonyait a közönség elé állítsuk, megérdemli, mert kulturális és mint ilyen, fejlődésének okszerű, helyes irányu elősegítése céljából helyénvaló számontartani, elemeit leltározni.«

Ujjverbász község az első bács megyében, ahol ily könyv lát napvilágot. Nem csoda, hiszen Ujjverbász községnek vannak még reményei, sőt biztos kilátásai, hogy valamikor tekintélyes nagy centrum legyen ugy közgazdaságilag, mint a kultúrában, Ujjverbászban vannak haladni vágyó emberek, akik zászlójukra már jórőgen kitűzték a haladást jelentő jelét: »Előre!«

Most pedig térjünk át magára a könyvre! A »Verbászi Almanach« tartalma szakemberek közreműködésével elsőrendű anyag. A könyvet *Holstein Gyula* dr. főgimnáziumi tanár, *Lönyi József gyáros és Pichler Pál főgimnáziumi tanár*, festőművész, adják ki. Tartalma a következő: *Dr. Holstein Gyula*: Előszó. — Az 1913. évi naptár. — *Dr. Nagy Jenő főgimnáziumi tanár*: Verbász környékének természeti viszonyai. — *Weimann Péter* ref. lelkész: Honnan települt be a verbászi németység? — *Dr. Schmidt Henrik* kolozsvári egyetemi tanár: Látogatás a verbászi németység őshazájában. — *Szász Ferenc*: Verbász 1848. évi történetéből. — *Kiss Gyula* Uj- és Överbász jegyzője: Överbász múltja és jelene. — *Mauer Károly* ujjverbászi másodjegyző: Ujjverbász közigazgatása. — Egyházak. — Kulturintézmények. — *Sauer Frigyes* ig. ipartestületi jegyző: A verbászi ipar. — *Kirst Dániel*: Verbász gazdasága. — *Szentgyörgyi József*: A verbászi halászat. — *Schmitt Károly* ny. tanió: Selyemtenyésztés községünkben. — *Biró Adolf* nagykereskedő: A verbászi kereskedelem. — *Veér Ferenc*: A m. á. v. helybeli állomásának 1911. évi forgalma. — *Egyes Menyhért*: A verbászi m. k. póstahiv. 1911. évi forgalma. — *Lönyi József gyáros*: Lakóink kivándorlása. — *Holstein Gyula dr.*: Verbászi ipartelep Nyugat-Afrikában. — *Harsányi Ferenc* főgym. tanár: Egyesületek, hivatalok Verbászon.

Groll József.

Kavarodás egy ujságcikk körül.

— Saját tudósítónktól. —

Zenta, 1912. okt. 9.

Általános feltűnést keltő cikk jelent meg az *Az Est* f. hó 5. iki számában »munkapárti elnökből biztosítási ügynök« cím alatt. Az emlékezetes zentai Teleszky — Fernbach képviselőválasztás, egyben a zentai-munkapárt elnökéről, Heiszler Gy. Ferencről szól; elmondja róla, hogy azért volt munkapárti, mert a zentai negyedik patikajogot vejenek, Hack Jenő gyógyszerésznek akarta megszerezni, s ennek elérése érdekében oly nagy szerepet vitt a helyi és országos politikában, hogy régi patikája és 300 l. földje teljesen reáment; mikor a miniszter megbukott Zentán, nem Heiszler, ide egy torontáli gyógyszerész — állítólag báró Vojnics és gróf Csekonics egyik protezséje — kapta meg a jogot, mire Heiszler átadta vejenek a patikáját, maga pedig felment Budapestre, felcsapott biztosító-vigécnek és azóta nem törődik a munkapárttal.

Nagy megütközéssel olvasta ezt a hirt mindenké, s a benne rejlő valótlanságok, vagy tévedések miatt általános visszatetszést szült. Heiszler lapjának a Zentai Friss Ujság-nak vasárnapi számában az ő érdek nélküli munkapártiságát sértő kitételeket a leghatározottabban visszautasította, de köztudomású is, hogy Heiszler a zentai munkapárt lelke s tisztán elvből az s a szóbanlévő patikajog meggyőződésen nem változtatott. Ezt bizonyítja dr. *Jedlicska Jenőnek*, Az Est zentai munkatársának Heiszlerhez intézett nyílt levele is; melyben értesíti, hogy a kérdéses cikket nem ő írta, ahhoz adatokat nem szolgáltatott, annak megjelenését elő nem segítette: a cikk semmiféle közönséget nem vállal; annyival is inkább, mert a cikkben kiélezett állítások ellenkezőjéről maga is meg van győződve.

Amint hírlík Heiszlert zentai és megyebeli hívei megfelelő elégtételben akarják részesíteni. S egyhangú a nézet, hogy Heiszler népszerűségét tekintve csak téves informálásról lehet szó.

Öngyilkos városi pénztárnok.

— Saját tudósítónktól. —

Zenta, 1912. okt. 8.

Döme Ferenc városi képviselő ma reggel szokás szerint bekopogtatott barátjához ifj. Habram Ferenc városi pénztárhoz. Nagy csodálkozására azonban semmi választ nem kapott. Rosszat sejtve a csendőrséghez szaladt, honnan visszatérve feltörték a pénztáros lakását. Habram az ágyában feküdt, körülötte szublimát pasztillák darabjai hevertek. Az előhívott orvos mérgezést konstatalt és ellenport alkalmazott.

Habram régi tisztviselője volt Zentának, díjnokságból házipénztárosi tisztségre emelkedett, mint ilyen szolgált legutóbb is. Két évvel ezelőtt azonban kisebb szabálytalanságok, majd egy több ezer koronás pénzes levél eltűnése miatt állását felfüggesztették.

A vizsgálat során azonban visszahelyezték, állását azonban el nem foglalhatta, mert az általános tisztújításnál kibukott. Ezután mint kisegítő díjnok dolgozgatott, míg végre rosszra fordult sorsát meguntta.

Gromon hagyatékának árverése.

Budapest, 1912. okt. 8.

Hétfőn délelőtt 11 órakor a Váci-utca 52. sz. házban folytatták báró Gromon Dezső hagyatékának árverését. A modern bérpalota lépcsőházát és a második emelet első számú lakásának bejáratát már jóval tizenegy óra előtt megszállották a tipikus árverési hiénák. Az árverezőbizottságnak készségesen utat nyitottak, aztán nyomukba tóltak és zsufolásig megtöltötték az árverelő helyiséget. Az árverés ezuttal az elhunyt báró dolgozó-könyvtár szobájában folyt. Ezenkívül csak a fegyverszoba volt nyitva, a hétszobás lakás többi helyiségeit lezáratta Fürstenberg gróf budapesti német főkonzul, a ki magánlakásnak bérelte ki báró Gromon Dezső elegáns garconlakását.

A két, aránylag szűk szobában, a dolgozó és fegyverszobában folyt a mai árverés. Az árverelő bizottság e két szoba legbelső részén, a Váci-utcára nyíló ablakok mellett foglalt helyet és itt voltak felhalmozva a ma eladásra kerülő tárgyak is; néhány értékes bunda, szőnyegek, nipppek, levelnehezékek, pipák, függönyök, plakettek, képek, faldiszek és más ilyen apróságok.

Az értékesebb tárgyakat már az előbbi árverésen eladták; ma a kikiáltási árak alacsonyok voltak legtöbbje 3—40 korona. De ezek az árak sem voltak egyes tárgyak árai, hanem három-négy egy tételbe foglalható apróbb tárgyakéi, a melyeket együtt bocsátottak árverésre. Így négy darab levelnehezék, egy bronz talpon álló bronzból készült óz, egy márványtalpon nyugvó üveg-oroszlan, egy fémből készült falevél, rajta ülő leveli békával és egy pöröly, a melyeknek kikiáltási ára 4 korona volt, 19 koronáért kelt el. Két rugós szulzó, egy boxer és egy papírlukasztó, a melyek egy tételbe voltak foglalva és 2 koronára voltak beasulva, 11 koronáért keltek el.

Az árverelő asztal köré tömörültek az árverési hiénák és éppen ezért a külső szobába szorult közönség az árverésre került tárgyakat még csak nem is láthatta. Az elhunyt báró néhány ismerőse, a kik csak egy-egy emléktárgyat szerettek volna venni a hagyatékából, éppen ezért láttatlanban is árvereltek egyes tárgyakra. A kikiáltó hangja alig halatszott ki a külső szobába, viszont a kint álló árverelők ígéreteit sem halhatták meg odabent így történt aztán, hogy 17 darab plakettet, a melynek árát a bent állók 53 koronára verték föl, el is adtak ezért az összegért, jóllehet, a külső szobában levők egyike nagyobb összeget ígért a plakettekért, de ajánlatát az árverelő bizottság nem halhatta meg.

A fegyverszoba ajtajában az elhunyt báró öreg inasa: Mihajics Sándor fogadta az árverelőket. Ha egy-egy régi ismerős jött és az öreg Sándor protekcióját kérte, hogy nyisson neki utat az árverelő-asztalhoz, az öreg így felelt:

— Engem, kérem szépen, ide állítottak a külső ajtóhoz, nem tehetek semmit, nem hallgat rám senki, pedig a mig a kegyelmes ur élt, addig senki sem léphetett ebbe a lakásba, a mig én meg nem engedtem.

Az öreggel, miután elmondta panaszát, senki sem törődött most sem ott hagyták az ajtó mellett állani, néhány percig ácsorogtak a fegyverszobában s a mikor látták, hogy nem juthatnak az árverelő asztal közelebe, eltávoztak. Déle már csak az árverési hiénák maradtak ott, s így az árverés is gyorsabb tempóban folyhatott.

Az árverést délután fél két órakor felfüggesztették és folytatását vagy délutánra, vagy holnapra tűzik ki.

Kedden délelőtt folytatták Gromon Dezső bárónak, a nemég elhunyt nyug. államtitkár hagyatékának árverését, Tegnapról mára az árverési hiénák mintha megriadtak volna; a második szobát, ahol ma az árverés folyt, jobbra az elhunyt főúrhoz közelebb állók töltötték meg, de az idegenek is, akik ott voltak, jobbra uri emberek akik között csak itt-ott tűnt fel egy-egy hordárnak piros sapkája. Utazó böröndök, tárcák, képek, különféle apróságok keltek el a mai árverésen. Sok árverelője akadt különösen egy szivartárcának, amelyet Deak Ferenc hagyatékából vett annak idején báró Gromon Dezső, amint ezt a tárcához mellékelt hivatalos irás bizonyította. Ugy látszik, ez adott értéket a meglehetősen egyszerű tárcának, mert csakhamar felszökött az ára úgy, hogy 70 koronáért kelt el. Ugyancsak sok bamulója volt egy nagyszerűen felszerelt utazó böröndnek, amelyet hosszas árverés után Sarkadi Aladár, a Vigszínház komikusa vett meg. A többi apróbb tárgyakat is szép árákért vitték el, mert sokan vásároltak csak azért, hogy megszerezhessenek valamit Gromon Dezső hagyatékából.

Állatdíjazás Zomborban.

— A gazd. egyeslet titkári hiv. jelentése. —

Zombor, 1912. okt. 7.

A *Bács megyei Gazdasági Egyesület* f. hó 6-án Zomborban pirostarka szarvasmarhadíjazást rendezett. A nagyobb mérvű anyag bemutatásában a kedvezőtlen időjárás akadályozta a gazdákat.

A m. kir. földmívelésügyi minisztériumot *Balku Gyula* és *Illésy Sándor* zombori gazdasági felügyelők, míg Zombor városát dr. *Radits Lázár* városi kulturatanácsos és *Matzitz Lajos* városi állatorvos képviselte.

A bírálóbizottság tagjai voltak: elnök csantavéri *Törley Gyula*, egyesületi társelnök. Tagok: Kiss Lajos egyesületi alelnök, Balku Gyula és Illésy Sándor gazdasági felügyelők, dr. Radits Lázár városi tanácsos, Matzitz Lajos városi állatorvos, Peits István a szabadkai gazdasági egyesület kiküldötte, Bosnyák Máté gazda, Inhoff József egyesületi titkár. Be lett mutatva 15 tehén,

7 üsző, 3 borju és 4 bika. Ki lett osztva 290 korona állami díj. A zombori gazdasági felügye-
léség által rendelkezésre bocsátott államdíjakat a
bíró bizottság a következőknek ítélte oda:

Üszők után:

- II. díj Jerkovic Péter Zombor 60 kor.
- III. díj Parcsetics János Zombor 50 kor.
- V. díj Kolarits Tivadar Zombor 20 kor.

Tehenek után:

- I. díj Sztevcancsev Gyura Zombor 50 kor.
- II. díj Parcsetics Sándor Zombor 40 kor.
- III. díj Bajkovits Miklós Zombor 30 kor.
- V. díj Mosirevity Milan Zombor 10 kor.
- V. díj Kolarity Tivadar Zombor 10 kor.
- V. Csonity Radoszlav Zombor 10 kor.
- V. Parcsetics János Zombor 10 kor.

A Bácsmezei Gazd. Egylet igazgatósági ülése.

— A titkári hivatal jelentése. —

Zombor, 1912. okt. 8.

A Bácsmezei Gazdasági Egylet okt. 6-án
igazgatóválasztmányi ülést tartott *Törley Gyula*
elnökségével.

Jelen voltak: *Törley Gyula* társelnök, *Kiss Lajos* alelnök *Topolya, Scultéty Ferenc* alispán, *Balku Gyula* gazdasági felügyelő, *Falcione Sándor, Tárczay Dezső, Baky Elek* Zombor, *Rockenstein Nándor Gábor, Gazdaköri kiküldöttek: Arany Gusztáv Pacsér, Gretschi Károly Bácsor-
das, Samsalovits László Béreg, Sejpes Ferenc Urszentiván, Schlachter József pénztárnok, In-
hoff József titkár.*

A pénztárnok jelentése szerint a legutóbbi
igazgatóválasztmányi ülés óta a tagok száma
6313-ról 6388-ra emelkedett. A téli gazdasági elő-
adások mikénti rendezésére az elnökség kéretett
fől. Nyolc gazdaköri jegyzőnek elismerő levél
kíséretében 50—50 korona tiszteletdíj lesz meg-
szavazva. Szilberek községnek helivásárra ser-
tésfelhajtás engedélyezése iránti kérelmét pártolja
míg Zenta városának még 2 országos vásár en-
gedélyezése iránti kérelmét nem pártolja. Brandt
István bácsborsódi méhésznek költséssnyben el-
pusztult méhéért alap hiányában segílyt nem
adhat. Nem fogadja el előadónak az állandó ál-
lamsegélyből adható titkári korpótlék és lakbér
kiegészítése iránti indítványát. Az államsegélyt
adminisztratív kiadásokra fordítja. A nógrádvár-
mezei gazdasági egyesületnek az új jövedelmi
adó sérelmes pontjainak kiigazítása iránti átiratát
tudomásul veszi, miután ez ügyben a G. E. O.
Sz. a pénzügyminiszteriumhoz a felterjesztést már
megtette. Kis Lajos alelnök indítványára a Ko-
máromban épülő műtrágyagyár részvényeinek
jegyzésére a gazdák figyelmét felhívja.

A temesvármegyei gazdasági egyesület fel-
hívására a temesvármegyei árvízkarosultak részére
20—husz korona segílyt szavaz meg.

A nógrádvármegyei gazdasági egyesület
átirata értelmében az egyesületi közlönyben, a
gazdakörök, tejszövetkezetek és a bácskai lapok
utján felhívja a gazdákat, hogy a napszámbe-
ret szombat helyett, a következő hét első nap-
jaiban fizessék ki.

A biharvármegyei gazdasági egyesület gaz-
dasági szakoktatás reformja iránti átirata tárgya-
lását időszerűnek nem találja. A magyar gazda-
tiszték és erdő-tiszték országos egyesületének a
megüresedő gazdatiszti állások és az állást ke-
reső gazdatiszték nyilvántartása iránti megkere-
sésének készséggel tesz eleget.

A magyarországi szövetkezetek szövetsége
október hó 24-iki szövetkezeti kongresszusán
leendő képviseltetéséről az elnökség gondosko-
dik. A képviseltetésre az egyesület gazdaköreit
és tejszövetkezeit is felhívja. A magyar föld-
hitelintézetek országos szövetsége ama felhívása,
hogy a tudomására jutó parcellázásokról, legelő
és munkás házépítési kölcsönös szükségletekről kellő
időben értesítse, eleget tesz. A szolnoki első
gazdasági könyvvezetési vállalatot támogatja. A
magyar magtanyésztési részvénytársaság előad-
óját a legközelebbi igazgatóválasztmányi ülésre
előadásra meghívja. A Jurinák-éke bemutatójának
idejét és helyét az elnökség fogja megállapítani.
A komló-szakosztályi ülés hozott határozataihoz
hozzájárul. Az erdélyi kirándulókat támogatott
testületeknek és egyéneknek jegyzőkönyvi kö-
szönetet szavaz.

Posch Gottlieb újsóvi gazdaköri jegyző-
nek a gazdakörök fejlesztése és a műtrágya
kارتel elleni aktió támogatása iránti indítványát
elfogadja.

Bajaiak az igazságügyminisz- ternél.

A bajai törvényszék visszaállításáért
erőteljes mozgalom indult meg Baja város
társadalmában.

Már tavaly nagy küldöttség jelent meg
az igazságügyminiszternél és gróf Khuen
Héderváry miniszterelnöknél. Mindketten
biztató ígéretet tettek a bajaiaknak.

Mint hogy a kérdés megoldása aktuális
lett, amennyiben a törvényszékek szaporítása
befejezett dolog, a bajaiak újból küldöttsé-
get menesztettek *Székely* igazságügyminisz-
terhez, aki ma, *csütörtökön* délelőtt fogadta azt.

A deputációt báró *Podmaniczky* Endre
a város orsz. képviselője és *Erdélyi Gyula*
főjegyző, polgármesterhelyettes vezették. A
kérelmet az utóbbi fejezte ki tartalmas meg-
okolással.

Az igazságügyminiszter kijelentette,
hogy mihelyt a parlamenti rend helyre áll,
a rég huzódó ügyet döntés elé viszik. Baja
város kérelmét jogosultnak jelezte s ezért a
a mozgalmat rokonszenvvel kíséri.

H I R E K.

A régi zsidók mezőgazdasága.

Jóllehet a zsidók eredetileg nomád életet
éltek, a földművelést is régen ismerték, a melyet
a tökély meglehetősen magas fokára emeltek. Elő-
kelő foglalkozásnak tartották, a mit abból is lá-
tunk, hogy főbb embereik kedvenc foglalkozá-
suknak tekintették. Gideon épp gabona tisztít-
ással volt elfoglalva, midőn a hadsereg élére
hívták; Saul király is foglalkozott földműveléssel,
ugy Elzeus is, ki az eke mellől lett próféta.

A talajmunkálatok elkezdésének ideje vál-
tozott a síkságok s hegyes vidékek szerint. Hisz
már József is mondja, hogy Jeruzsálemban gyak-
ran havazott, míg Jerichóban folyton meleg idő
volt, ugy hogy az egész éven keresztül vászon-
ruhában lehetett járni. Egyébiránt a gazdák sze-
rint némileg kedvezőtlen időjárás akadályt nem
képezhetett a vetési munkálatok megadására,
mert nagyon könnyen megtörténhetett, hogy az a
kit a téli hideg a munkálatok megadásától el-
rémített, a következő nyáron koldulhatott.

A zsidók gazdasági éve októberben kezdő-
dött, az első hat hónapot (saját beosztásuk sze-
rint) hívták az első évszaknak, a másik hat hó-
napot a másodiknak. A mi időjelzéseink szerint
október s novemberben történt az őszi vetése.
Október végén ugyan az esőzések már elkezd-
döttek, de az, ha hátráltathatta is olykor a ve-
tést, meg nem akadályozta. A tavaszakat már
januárban és februárban kezdték elvetni.

A tulajdonképeni esős időszak októbertől
márciusig tartott. Kezdetben folyton esett az
eső, később szép idővel váltakozott: éjjel ren-
desen jobban esett, mint nappal. November és
decemberben voltak a legnagyobb esők. Jégeső
is volt olykor, de csak nagyritkán. A márciusi
esőzések voltak a leghasznosabbak. Áprilistól
kezdődött a nyár, mikor is az esőzések mind
ritkábbá váltak.

A vetések március felé már rendszeren be-
végződtek. Azok mikénti véghezvitele tekintet-
ben nagyon kevés adataink vannak. Valószínű-
leg sokkal egyszerűbbnek tartották azokat, sem-
hogy érdemesnek vélték volna a körülményesebb
feljegyzéseket.

Tilos volt a magvakat keverten, illetve egymás
mellé vetni, nehogy elfajzanak, keresztkezdjenek,
az eredetiféleség fenntartása vállalás kötelesség
volt. Mintegy arra akartak ezen tilalommal utalni,
hogy a teremtés az új változatok létrehozása,
nem az ember hatáskörébe tartozik. Annyira
ment az ez irányú tilalom, hogy mindenféle el-
egyítéstől, keveréstől tartózkodtak, így például
gyapju és lenruhát egyszerre hordani nem volt
szabad.

De nem engedték meg a férfinak a nő ru-
háját s viszont felvenni, a mi valószínűleg a fen-
tiek tulhajtásában leli magyarázatát.

Nedves gabona a zsidók szerint tisztátlan
termést ad, s elvetni nem szabad, hogy ez nem
áll, azt tudjuk. De hogy ezen tilalom nagyon jó
volt a csírás, nyirkos penészes, dohos, sib. mag-
vetéseink elkerülésére, azt is tudhatjuk.

Az ekékről vajmi keveset tudunk, az bizo-
nyos, hogy egész könnyű ekéket használtak. Ta-
ligájuk nem volt, sőt kormánylemezük sem, ugy
hogy a szántóembernek nagyon kellett az ekére
vigyáznia, ha jól akart dolgozni. Erre vonatko-
zólag mondja Krisztus, hogy a szántó embernek

visszanézni nem szabad. Teophnastus szerint
egész Syriában (tehát Palesztinában is) a könnyű
ekéket használják, mert szerinte a tapasztalat azt
bizonyítja, hogy a nagyon fellazított föld erősen
felmelegszik, könnyen kiszárad s így a vetésre
hátrányos, a könnyű eke pedig nem lazítja fel
annyira a földet. Ezt egyébiránt Plinius ismétli.
Palesztina száraz, kövecses földjein pedig a ned-
vesség konzerválásának nagy szerepe volt, a mit
különböen napjainkban épp a mély szántással
igyekeznénk elérni.

A talaj munkálatása ökrökkel vagy szama-
rakkal eszközöltetett, ugy látszik az utóbbiakat
főképp a szegényebbek használták, mert egy köz-
mondás szerint: »hol nincs ökör, ott üres a
pajta, a jó termést az ökör ereje adja.«

A földmunkálatok mikéntjére semmi po-
zitiv adatunk nincs; tudjuk, hogy egy rendelet
kimondja, hogy a bérlők a vetési sorrend tekin-
tetében szerződésük idevágó pontozataihoz tar-
toznak alkalmazkodni. Ugy látszik tehát, hogy
nagyon jól ismerhetők a zsaroló vetési rend-
szereket, ha azok használata tekintetében korlá-
tokat szabtak. Tudták, hogy a talajmunkálatok
mikénti megadása a termékek nagyságát befolyá-
solja, s hogy a vetendő növények egymásutánja
a föld kihasználására nagy befolyással van.

Bizonyos egyébiránt, hogy a trágyázás már
akkor is a gazda egy fontos munkálatát képezte.
Trágyáztak a marhák alá adott s trágyává alakít-
ott alomszalmával, magas tarlóval, elkorhadt
szalmával, esztenázással (kosarazás) s ugy látszik
emberi ürülékkel is, legalább a határos arabok,
e trágyázási módot alkalmazták s így igen való-
színű, hogy azt a zsidók sem hanyagolták el.
Hogy az esztenázás ismert volt, azt a misnából
látjuk, melyben hangsúlyoztatik, hogy a hetedik
évben másképp, mint esztenázással trágyázni nem
szabad, de akkor sem szabad az egész földet
ily módon megrágyázni; lehet, hogy ezen in-
tézkedés azért statuáltatott ily módon, hogy a
földek egyes részei jobban átrágyáztassanak.

N. A.

(Folyt. köv.)

Egy főmérnök ünneplése. Lelkes ün-
neplésben volt része a napokban a Ferenc-csa-
torna r. t. zombori mérnöki hivatala derék, köz-
tisztelet főnökének *Jolánkai* Vilmosnak. Ez alka-
lomból a következő tudósítást kaptuk: A Ferenc
Csatorna Részvény Társulat mérnöki hivatalának
főnöke: *Jolánkai* Vilmos főmérnök, folyó októ-
ber hó 2-ikán töltötte be a társulat szolgálatába
való lépésének tizedik évfordulóját, a mely alka-
lomból a mérnöki hivatal tisztikara meleg ováció-
ban részesítette a szerelt főnököt. *Jámbor* Béla
anyagszámadó üdvözlő szavaira meghatottan köz-
szönte meg a nem várt ovációt. A külső vonal-
menti alkalmazottak és még sokan mások, távi-
ratban és levélben üdvözölték a Ferenc csator-
nának ezt a jeles képzettségű, agilis és szimpa-
tikus főtisztviselőjét, aki, mint ilyen, ennek a
vállalatnak egyik irányadó vezetője.

Házasságok. *Klein* Emil óbecsei gyógy-
szerész eljegyezte *Székely* Ilonát, *Székely* Ferenc
adai gőzmalomulajdonos leányát.

Arnold Endre bácskeresztúri gyógyszerész
eljegyezte *Krämer* Herminkát Szépligetéről.

Gombó Sámuel Makóról eljegyezte *Weber*
Évát Órszálláson.

Gyimesi Lajos nagyfényi tanító eljegyezte
Gubenyác Mariskát Bajmokon.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffman*
Mihály özvegye 40 év óta fennálló butorgyárát
Szabadkán.

A szabadkai ügyvédi kamarából. A
szabadkai kamara *Pataky* Antal dr. ügyvédét
Szabadka székhelyű az ügyvédek lajstromába
felvette, továbbá *Lovász* Andor dr. zentai ügy-
védét elhalálozása folytán az ügyvédek lajstromá-
ból törölte s irodája részére gondnokká *Szécsényi*
István dr. zentai ügyvédet rendelte ki.

Ujvidék virillistái. Ujvidék virillistái 1913.
évre a következők: *Dungversky* Lázár 23550 kor.
37 f., *Dietzgen* Gábor és *Imre* 3494 k. 61 f.,
Kron Károly 3438 kor. 11 f., *Bauer* Gyula 3087
kor. 16 f., *Königstädler* Dusan, *Adolf* és *János*
2740 kor. 18 f., *Ernst* János és *Roith* Vilmos 2633
kor. 70 f., *Peics* Péter 2588 kor. 30 f., *Schaffer*
Samu 2430 kor. 35 f., *Schubert* Rezső 2352 kor.
74 f., *Jefiics* Mita 2317 kor. 53 f., *Miroszavljevics*
P. Koszta 2093 kor. 33 f., *Mayer* Imre 2317 kor.
76 f., *Adamovich* Sándor hagyatéka 2201 kor.
19 f., *Ernst* Jánosné 2075 kor. 92 f., *Fischer* Sándor
2059 kor. 28 f., *Jerkovics* Jovan 2058 k. 92
f., *Brunner* Ede 1941 kor. 26 f., *Rainer* Simon
1915 kor. 47 f., *Schwarz* Lipót és *József* 1870
kor. 09 f., *Mijatovics* Milos 1857 k. 60 f., *Moga*
Tósa 1784 k. 55 f., *Adamovich* Sándor 1739 k.
20 f., *Faith* Ferenc 1733 kor. 50 f., *Winkle* Ist-
ván 1729 kor. 16 f., dr. *Csirics* Milán 1684 kor.
35 f., dr. *Kassowitz* Ármin 1662 kor. 50 f., dr.

Kondorossy Döme 1635 kor. 32 f., Jankovics Dusan 1619 kor. 38 f., Fürst J. János 1584 kor. 08 f., Nikolics István 1542 kor. 95 f., dr. Gavanszky Tivadar 1522 kor., Faith István 1472 k. 81 f., Schwarz Lipót 1467 kor. 40 f., Wagner Mihály 1465 kor. 66 f., dr. Dungyverszky Gedeon 1450 kor. 11 f., Findeisen Gusztáv 1413 kor. 85 f., Zikmund Béla 1431 kor. 20 f., dr. Szlezák Lajos 1404 kor. 60 f., Sovlyanszki György 1400 k. 12 f., dr. Adamovich István 1385 kor. 18 f., Mihajlovics István 1376 kor. 12 f., Kovács József 1343 kor., dr. Ámon Pál 1318 k. 35 f., Váradi Lajos 1313 kor. 62 f., Zurkovits György 1305 k. 64 f., Peics Milán és Nikola 1303 kor. 62 f., Weinfield Ignác 1303 49 f., dr. Adamovich István és dr. Kondorossy Döme 1296 kor. 41 f., dr. Leitner Benő 1282 k. 83 f., Kameniczai Macsvanszki Pál 1230 kor. 68 f., Kohn Fülöp 1201 kor. 27 f., dr. Loránd Samu 1187 kor. 52 f., dr. Kubinyi Károly 1169 kor. 33 f., dr. Polith Mihály 1151 kor. 50 f., dr. Markovics Sándor, Milorád és kk. Szima 1148 kor. 14 f., dr. Kleisner Gusztáv 1123 kor. 22 f., Markovics Szima 1117 kor. 55 f., Örmény hitközség 1087 kor. 81 f., Szilágy János 1053 kor. 47 f., Plavics Gábor 1044 kor., Korn Richárd 989 kor. 50 f., Roth Vilmos 949 kor. 28 f., dr. Oliner Mór 939 kor. 7 f. dr. Markovics Lázár 814 kor. 44 f.

Halálozások. *Kovács* Radivoj adai nagybirtokos, vármegyei bizottsági tag október 1-én meghalt. Hosszasan betegeskedett. Mint az adai társadalomnak egyik vezéralakja sokat fáradt, hogy községe közügyeinek szolgálatokat tegyen. Sikeres működése nyomán több közhasznú alkotás neki köszöni létét. Széles körben szerették és becsülték s így elhunytá őszinte részvétet kelt.

Kovács Soma szept. 30-án Zentán 31 éves korában meghalt. A derék, rokonszenves ifjú nagy részvételt temették el. Előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja.

Dudás Fábrián kulai mérnök, vármegyei bizottsági tag szept. 30-án 35 éves korában meghalt. A fáradhatatlan tevékenységű férfiú a közélet számos területén szerepelt, mindenütt sikerrel. A községben szerették és becsülték. Temeztésén meghatóan nyilvánult a közrészvétel.

Szép reményekre jogosított fiatal embert döntött sírba a kegyeletlen sors. A múlt hó 13-án halt el dr. *Mandics* István tb. szolgabíró, aki pályáját csak most kezdte meg s aki a szabályi járásba lett kinevezve. A fiatal, életerős embert, aki házasság előtt állt, rohamosan támadta meg a gyilkos kór. Temetése óriási részvét mellett Bajmokon volt. Jelen volt *Popovits* Sebő tb. vm. főjegyző, *Rittinger* Rezső tb. aljegyző és *Koller* Oszkár, a bácsalmási járás főszolgabírája a vármegye s járás képviselőjében és még igen sokan.

Egy községi tisztviselő érdemeinek elismerése. *Csátalja* községben segédjegyzői állás — mint levelezőnk írja — már hosszabb idő óta üresedésben van s dacára a sűrűn közzétett pályázati hírdetéseknél nem találkozott alkalmas pályázó, kivel az állást betölteni sikerült volna. A csátaljai földművesek egy részének a szomszéd Dávod községben van birtoka s annak adóját lefizetni Dávod községben a német sógorok igen gyakran megfordulnak. Ily körülmények között ismerkedtek meg a csátaljai virilisták részben: a Dávod község adóügyeit buzgósággal és nagy lelkiismerettel intéző Koch János adóügyi segédjegyzővel, s annak jó modorát, kifogástalan viselkedését, az adóügyek bonyadalmaiban teljesen jártas szakértelmét méltányolva egyhangulag meghívták s megválasztották Csátaljára segédjegyzőnek. Most látták csak be a dávodiak, hogy Koch Jánosnak mily becses munkaejét bírja a község s méltányolni akarva a távozni szándékozó tisztviselő munkásságát, hogy azt el ne vesztítsék, azonnal egyhangulag kétszáz koronával felemelték a fizetését, ami még Dávod községben sohasem történt. Így becsülték meg önmagát Dávod községe, midőn fáradhatlan tisztviselője fizetését felemelte.

Sajkás község helyettes jegyzőjévé. *Petrekánits* Antal bajmoki aljegyzőt nevezte ki *Szemző* János, titeli főszolgabíró. *Bene* István volt jegyző fölfüggesztése óta *Kekezovits* József dunagárdonyi jegyző volt a helyettes, akit azonban most községébe rendelték vissza.

Az óbecsei agrárszervevényen az első díjat *Mihály* Endre honvédehuszártóhadnagy nyerte. 50 drb aranyat és 1000 kor. értékű ajándékot kapott.

Elsüllyedt vizimalmok. A dunagőzh. társaság *Sistrov* nevű hajója a napokban nekiment a palánkai malomnak. Négyet kiszakított a helyökből, egyet pedig elsüllyesztett. Az elsüllyedt malomban egy gyermeknek is nyoma veszett. A d. g. t. hajói egy idő óta állandóan veszélyeztetik a dunai forgalmat. Nem ártana, ha a hatóságok erélyesebb gyakorolnák a felügyeletet.

Kitüntetett igazgatótanító. A vallás és közoktatásügyi miniszter f. é. augusztus hó 29-én kelt rendeletével *Tottsunovich* József zombori igazgatótanítónak a magyar nemzeti népnevelés terén szerzett érdemei elismerésül az 1907. évi XXVII. t. c. 4 §-sa értelmében 200 korona fizetés természetével bíró, nyugdíjba és beszámítandó személyi pótlékot engedélyeztet. Az erről szóló kinevezési okmányát — mint levelezőnk írja — *Fejér* Gyula apátplébános iskolaszéki elnök e hó 4-én ünnepélyesen a tanítótestület színe előtt — méltatva az érdemes tanítói működését, megható szavak kíséretében, a kartársak harsány éljenzése mellett adta át. Végül pedig melegen üdvözölte s egyben azon óhajának is méltó kifejezést adott, hogy a lelkiismeretes és pontos kötelességteljesítése által kiérdemelt jutalmat jó erőben és egészségben még sokáig élvezhesse.

Uj ügyvéd Zsabyán. Dr. Tapovica Simon a napokban Zsabyán ügyvédi irodát nyit.

Kitüntetett gazdaköri jegyzők. A *Bács-megyei Gazdasági Egyesület* igazgató-választmánya október 6-án tartott ülésében 50—50 korona tiszteletdíjat szavazott meg 8 gazdaköri jegyzőnek több éven tanúsított szorgalmukért és eredményes munkálkodásukért. A kitüntetett jegyzők a következők: *Borsay* Jenő t. jegyző Bátormonostor, *Czirfusz* János tanító Bezdán, *Roth* Ádám kántortanító Csávoly, *Hamann* János tanító Dunacséb, *Noll* József szövetk. könyvelő Kerény, *Tosztly* Milivoj tanító Okér, *Gosch* Gottlieb tanító Ujsóv, *Hahn* Pál tanító Vaskut. A kitüntetett jegyzőknek tiszteletdíjukat elismerő levél kíséretében küldi meg az elnökség.

A szabadkai Nemzeti-szállodát, melyet most alakított át gyökeresen, e hó 12-én adják át újból a közforgalomnak. *Hillinger* Miksa bérlő nagy kiadásokba bocsátkozott, hogy szállodáját és kávéházát a város rohamos fejlődésének a folyton emelkedő igények követelte modern viszonyoknak megfelelően adja át a közönségnek. A kávéház berendezését a jó hírű *Horváth* és tsa budapesti cég eszközölte a legnagyobb gondnal. A festészeti és piktormunkákat, a szintén előnyösen ismert *Neumann* Lajos és tsa budapesti cég végezte lelkiismeretes gondossággal és finom ízléssel.

A topolyai villanyvilágítás ügye ismét egy lépéssel előbbre haladt. A képviselőtestület most már elvben elhatározta, hogy *Guttvein* Fülöp és tsa szeghegyi céggel megköli a szerződést. E végből bizottságot küldtek ki.

Multság halállal. Kisszálláson — mint levelezőnk írja — *Beleczi* Mihály és *Elek* József korcsmába tértek és kedélyesen elmulatgattak. Mikor már a sok bortól emelkedőben volt a kedélyhangulat, vitatkozni kezdtek. *Beleczi* Mihály, hogy a maga érvelésének nagyobb súlyt adjon, ivóársát egy literes üveggel úgy vágta fejbe, hogy az leesett a székéről. De csakhamar összeszedte magát, s kést rántva, oly erővel döfte támadója hátába, hogy *Beleczi* behalt a sebekbe. Eleket letartóztatták.

A zombori szerb tanítóképző jubileuma. A zombori görögkeleti szerb tanítóképző folyó évi november hónapban ünnepli százéves fennállásának évfordulóját. Az intézet 1812-ben alakult, az első négy évben Szentendrén volt s 1816-ban helyezték át Zomborba.

Egy községi segédjegyző fizetésemelése. *Heszeli* Gáspár cservenkai segédjegyző fizetését 200 koronával fölemelte a képviselőtestület.

A cservenkai bucsu századik évfordulója e hó 13-án lesz. Ez alkalomból a megszokottnál szélesebb keretű ünnepséget rendeznek a cservenkaiak.

Csőd Szabadkán. Klein Fülöp szabadkai fűszernagykereskedő ellen elrendelték a csődöt. Dr. *Tordai* Izsó ottani ügyvéd a tömeggondnok.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter jóváhagyta az *ujsovői* polgári olvasóegylet és a *Kossuthfalvi* református dalegylet alapszabályait.

A bajai járás sorozási eredménye. A bajai járásban a megejtett katonai sorozás — mint levelezőnk írja — csaknem ugyanannyi legényt sorozott be a hadsereghez mint a múlt évben. Így tehát alaptalan volt az az ijesztő hírsorozat, mintha most katonákhoz az új törvény értelmében még a vakokat és sántákat is elviszik. Igaz ugyan, hogy a jelenlegi sorozás a tavasszal elhalasztott sorozás helyett lett megtartva, 3 évre lett a legénység besorozva, de csakis az ép testtel kiváló legénységet válogatták ki, amiből a létszám teljesen kitelt.

Véres verekedés. *Vidákovits* József bácsalmási lakos úgy elverte *Patocskay* Györgyöt, hogy súlyos sérüléseivel hetekig nyomhatja az ágyát. *Vidákovits* ellen megindították a büntető eljárást.

A Zombori Magyar Védő Egyesület választmánya az Általános Ipartestület székházának tanácskozási termében október 5-én *Vértess* Károly elnöklésével ülést tartott. A folyó ügyeken és az elnöknek a sikeresen rendezett Magyar Hétről tett jelentésén kívül tárgyalták *Jovánovits* Leonának, a Magyar Védő Egyesület leányosztálya elnökének azt az indítványát, hogy a magyar ipar védelmére alakult Magyar Védő Egyesület tanítasson ki a Nőiipar iskolában két leányt, kenyérkereső pályára. Az indítványhoz hozzácsóltak: *Steiner* Lajos ügyvezető igazgató, *Vujevich* Alajos pénztárnok, *Listyevits* Titusz, *Jovánovits* József dr. választmányi tagok és beható tanácskozás után azt határozták, hogy három éves tanfolyamon *Mészáros* Herminát és *Mihályi* Évát összesen 108 kor. évi tandíj fizetése mellett a Nőiipariskolában a háziipari munkálatokban ki képeztetik s erre nézve az évi tandíjat kiutalványozták.

Idillek egy zentai kávéházban. A zentai Tisza kávéházban — mint levelezőnk írja — vasárnap este *Köröti* János bogárnésegéd és két társa, *Gulyás* Menyhért és *Szabó* János részeg fejjel belekötöttek a szomszéd asztalnál csendesen időgáló *Jovánov* István péksegédbe, s úgy *Jovánovot*, mint a segítségére siető *Hukics* András és *Cser* Pál pincéreket véresre szurkálták. Ugyancsak tegnap éjjel szintén a zentai Tisza-kávéházban *Bábin* Radován és *Pecárszky* Bránkó sértetgetni kezdték a meletük beszélgető *Gere* Imre és *Klanikolin* Milutin bérkocsisokat. Majd verekedésre került a sor, s rövid pár percnyi hadakozás után mind a négyet kórházba szállították súlyos sebekkel.

Segédjegyző választás Hercegszántón. Hercegszántó községben — mint levelezőnk írja — lemondás és eltávozás folytán üresedett meg a községi segédjegyzői állás, melyre valószínűleg egyhangulag fogják megválasztani az eddigi *Kovács* Ferenc helyettes segédjegyzőt, ki önzetlen buzgalmával s szakértelmével arra méltán rá is szolgált.

Korán kezd. *Szabó* Kálmán mélykúti kereskedőnek *Miskolczi* György nevű inasa álkuicsfalvi fölynitotta a lezárt üzletet és a pénztárfiókból 10 koronát ellopott. A rendőrség kinyomozta és a bíróságnál följelentette.

Fölmentették a gondatlanság alól. *Hegedüs* Mihályné felsőszentiváni asszony 1911 június 18-án a kukoricás földre ment kapálni; kétéves kislánya, *István* nevű gyermekét otthon hagyta s *Mari* nevű 9 éves leánykáját pedig a libák őrzéseivel bízta meg. A kis gyermek kellő felügyelet hiányában a tanyától mintegy 200 lépésnyire lévő disznó- és libausztatóhoz ment, beleesett és belefult. Az ügyészség gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt emelt elene vádat, amely alól azonban a kir. törvényszék fölmentette. A felmentésben az ügyész is megnyugodott.

Lopások Topolyán. Topolyán — mint nekünk írják — a csendőrség *Hatvani* Simon ellen eljárást indított, mert *Udvari* János szállásáról 40 drb. kacsát lopott. *Osztér* József ottani lakost is följelentették, mert *Bacsa* Jánostól 1 aranyórát, aranyláncot és forgópisztolyt lopott el.

Véres verekedés Feketehegyen. *Feketehegyen* — mint levelezőnk írja — *Kern* Károly vendéglős összeszólkosított *Roth* Károlylyal, miközben egy üveggel úgy vágta fejbe, hogy vértől boritva összeesett, *Kern* ellen megindították az eljárást.

Gyilkosság tévedésből. *Göblös* Vince zenta-gunarasi lakos korcsmájától nem meszszi — mint levelezőnk írja — egy öreg koldús holttestét találták meg péntek éjjel a járókelők. A tetemen a küllerőszak nyomai azonnal megállapíthatók voltak. Hogy ki és mily okból gyilkolta meg a szegény ördögöt, azt távolról sem lehetett sejtteni. Ma délelőtt azonban önként jelentkezett a gyilkos, *Szappanos* Pál jómódú gunarasi gazdálkodó fia személyében. A gyilkos azt adta elő, hogy ő *Göblös* kocsmároszt akarta megverni. A sötétben azonban elnézte és ütéseivel az öreg koldúst érték, kinek azonnali halálát okozták.

A kovács és a szabómester. *Lukity* Mátyás béregi kovácsmester — mint levelezőnk írja — és szomszédja *Kovacs* József szabómester hosszabb ideig jó barátságban éltek, mint tüzlők is együtt tettek szolgálatot stb. Egy napon azonban borközi állapotban összekocantak és ez időtől fogva mint elkeseredett ellenfelek álltak egymással szemben. Történt egy alkalommal, hogy a kovács felesége mit sem sejtve a szomszéd nagy haragjáról, a szomszéd háza lépcsőzetes kiskapujában beszélgetett a szomszéd-asszonyával, midőn a haragtól kipirult szabómester odajött s a kiskapu lépcsőzetéről az áldott állapotban levő kovácsné letaszította. A brutális támadástól meglepett asszony elszedült, elesett s súlyos sérüléseket szenvedett. A kovácsmester panaszt tett az ügyben a büntető bíróságnál s szomszéd szabómester kirohanása ellen.

Korcsmai verekedés Hercegszántón. Pein Ádám hercegszántói földműves — mint levelezőnk írja — a korcsmában ivogatott társával, midőn hírül hozták neki, hogy hasonlónevű legényfiát a pajtásai készülnek megkéselni. Mi sem természetesebb tehát, hogy fiát azonnal hazakísértette, nehogy baja essék, ő maga pedig visszatért a község egyik korcsmájába, hogy a félben hagyott mulatságot tovább folytassa. Midőn aztán később alaposan elázott, az éj homályában hazafelé tántorgott. Csak erre vártak a fiu társai, kik égtek a vágytól, hogy az apán tölthessék ki bosszúját, ha az a fiát előlük eltávolította, megleszték tehát az öreget, s a fiának szánt késszurásokkal az apát látták el, kit is vérben fetrengve szívére és hátán összurkálva szállítottak lakására s a távol levő községi orvost helyettesítő dr. **Haberman** Antal csátaljai körorvos kötelezte be az életveszélyes sebeket, majd a súlyosan sérültet megoperálás céljából vonaton a bajai kórházba szállították. A jelenlevő csendőrség a tetteseket azonnal elfogta s a bírósághoz elszállította.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőtermés. *Csonoplya*, okt. 2. A szőlő fejlődésére nagyon rossz időnk van, s így sem a minőség, sem a mennyiség nem elégti ki a várakozásokat. A tavalyinál 25% kal lesz kevesebb termésünk. Magyar holdanként 15 hktl. must termett 14—16% cukortartalommal. A csemegezőlő ára 40—42 kor. A musté 40—46 kor. (P. D.)

Ujszivác, okt. 3. Az idő sehogyse kedvezett a szőlőnek. Előbb tulforró napok, mikor pedig lassu fejlődésre van szükség, azután hideg és esős idő, minek folytán nem érhetett jól a szőlő és rothadni kezdett. Tehát kevés és rossz minőségű borunk van. Babó mustmérőn 16 fok cukortartalom van, ami 3 fokkal kevesebb mint tavaly. Magyar holdanként 3—4 hl. termett. Csemegezőlő kevés van a községben. Ára 50 fillér kilónként. A must ára 44 K. hl.-ként, Vesszők elég jó állapotban vannak. Tavaszkor gyönyörű kilátásaink voltak, de a fagy a szőlő nagyrésztét tönkretette. Peronospora ellen 5—6 esetben permeteztünk elég jó eredménnyel. A melegben kezdett a szőlőszem száradni, míg a szeptemberi eső és hideg teljesen tönkretette termést.

A zeller trágyázása és kiásása. Tudvalevőleg a zeller kifejezetten kálii fogyasztó növény, azért foszforsav mellett okvetlenül kálissóval is trágyázzuk meg talaját, mert ezzel igen jó, kemény, egészséges és nagyon tartós gumókat nyerünk. Akkor végzendő, ha a legelső levelei annyira lekanyulnak, hogy a földet érik. Amint ásó segítségével kivesszük a zellert a talajból, azonnal tisztítsuk azt meg a rátapadó talajszemcséktől s vágjuk le a gyökérzetét, valamint a leveleket is, kivéve a középső néhány levélből álló ugynevezett szívet ne bántuk, mert ha ezeket is levágnánk igen hamar romlásnak indulna a zeller gumója. Télire rakjuk el kissé nyirkos homokba, pincébe a zellert, hol tavaszig, sőt nyárig is jól eláll, ellenben vermekben vagy rakványokban nem tanácsos elhelyezni, mert az egerek igen nagy kárt okozhatnak benne.

A katymári őszi országos vásárt e hó 14-én tartják meg. Vészmentes helyekről mindenféle állat főlajtható.

Szerkesztői üzenetek.

H. V. Kossuthfalva. Hétfőn postára adtuk. **G. S., Óbecse.** 1911. december 31-én járt le. **Levelező, Bajmok.** A halálozási hír tévedésből maradt ki. Most közöljük.

Sch. D., Ujvidék. A napokban elküldjük. **Z. J., Zenta.** Nem hisszük, hogy sikerülni fog. De azért próbálja meg. Nem jár kiadással.

Cs. T., Mélykut. E hó 20-án Budapesten lesz. **W. I., Jánoshalma.** Mihelyt alkalom lesz reá, azonnal tudomására adjuk.

»**Borongós hangulat szállja meg a lelke.**» A miénket is, valahányszor verseit elolvassuk.

»**Más eszközökkel.**» Sorra kerül.

Drbt. Előjegyzésbe vettük s annak idején intézkedünk.

E. K., Pittsburgh. A költemény a legközelebbi számban kerül sorra.

M. I., Budapest, Zsigmond-utca. Köszönjük a szíves figyelmétet. Egyelőre nem vesszük igénybe. De később talán igen.

Sz. T., Óbecse. A népkörében azt tartják, ha Máriánapján a nap süt, a hideg még 6 hétig eltart. Ha Pálforduláskor enyhe idő van, a tél még szigoruan kitart; de ha e napon hideg s viharos idő van, közeledik a tavasz. — Hát bizony az események nem igen igazolják ezt a hiedelmet.

Gy. T., Kossuthfalva. Pacséron legtöbb a református vallású, körülbelül 2600-an vannak. A katolikusok száma csak 800, a szerbeké 1300.

S. M. a. A fenforgó viszonyok közt nem ajánlatos. A másik már nem divatos.

Zs. Z., Ujvidék. Már visszaküldtük.

»**Hova jutunk?**» Nem közölhetjük.

Br. N., Szenttamás. Már megadtuk a választ. Intézkedett is időközben.

W. B., Topolya. Nem tehetjük.

Gyümölcsfák kaphatók.

»Kitűnő erősségű és szép fajta gyümölcsfák, akáczfák, bokorrózsák, Thuják, diszbokrok és földieperpalánták a legjutányosabb áron kaphatók. 10—3

Kiss Dezső műkertésznél Péterréve, (Bács megye.)

Tessék árjegyzéket kérni.

ANGOL PARK

Városliget, Hermina-ut 57—65 szám

A kontinens legnagyobb családi mulatóhelye. — Százféle szórakozás és látványosság. — Szimfonikus zenekar, két katonazenekar, olasz zenekar.

Ródlí,

Aerodrom (körben forgó léghinta)

Alpesi falu

Koraszülött csecsemők táplálkozása.

(Tudományos bemutatás)

Csodakerék

Hullám vasut. — Miniaturvasut.

Hirdetmény.

Alulírott bérlő szövetség ajánlatot kér egy kb 7775 kat, h. pusztá mint egy 5000 (ötezer) hold szántó földjének megadott arányban való 45 részre osztásának

mérnöki munkálataira.

A mérnöki munkát a kaszteri térkép felhasználásával

a) a katasztertől tetemesen eltérő **szántó földek felvételéből** és térképezéséből, azoknak a bérlő szövetkezet bizottságával egy

b) együttes osztályozása, felvétele, térképezése és végül

c) az aránylagos felosztásból állana.

A karókat oszlopokat, póznákat valamint esetleg a napszamosokat a szövetkezet adná.

A felvétel még ezen a télen a felosztás legkésőbb jövő év 1913 szeptember végeig eszközzendő felelősség mellett.

A pusztá (N. Harta Szt. király) Dunapataj és Harta pestmegyei községek közvetlen szomszédságában a vasutól fél óra alatt érhető el.

Az ajánlatokat kérjük **Hesz Márton**, tanító urhoz, **Szentfűlöp** (Bács megye) folyó évi október 30-ig beküldeni.

Érdeklődőknek szívesen áll rendelkezésére Zundl Jakab, (Kalocsán) Hesz Márton (Szentfűlöp) urak.

Szentfűlöp, 1912. évi október hó 1-én.

Harta-szentkirályi bérlő szövetkezet:

Haumann Jakab

elnök.

A magy. kir. államvasutak

Menetrendje.

Érvényes 1912. évi október hó 1-jétől.

Budapestről indulás: reggel 7-10 (gyors) 7-45, 12-45, d. u. 2-45 (gyors), 3-20 (gyors), 8-00, 10-10 órákor este.

Budapestre érkezés: reggel 7-25, 9-55, 1-00 (gyors), 1-40 (gyors) este 7-20, 10-00 (gyors).

Zomborból Szabadkára 12-58 éjjel (közvetlen Budapestre), reggel 5-10, 8-52 (gyors) 11-36, 4-18 (gyors) és este 8-59 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10-25 d. u. 1-42, 6-14 (gyors) 6-57 és 12-43 éjjel.

Zomborból Dályára reggel 2-11, 7-00, 12-20, délután 3-34, 7-31 (gyors).

Dályáról Zomborba 11-49 este, reggel 7-44 (gyors) 10-00, délután 2-45 és 7 órákor.

Zomborból Óbecsére 3-10 reggel, 7-05 reggel és 4-35 délután.

Óbecséről Zomborba 3-44 reggel, 9-10 reggel és 2-33 délután.

Zomborból Ujvidékre reggel 2-30 és 6-51 órákor és délután 3-46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2-17 és 7-51 órákor és délután 1-55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 3-30, 6-45 órákor, délután 12-30 és 4-23 órákor.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 8-03 órákor délután 1-00 és 4-50 órákor.

Ujvidékről Titlre reggel 6-54 és délután 5-25 órákor.

Titléről Ujvidékre reggel 3-32 és délután 1-50 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Ujpalánkára reggel 7-10 délután 3-15 és 7-47 órákor.

Ujpalánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 2-49, 8-04 és délután 2-18 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4-37, 11-43 és 1-38 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4-10, 7-26 és délután 1-10 órákor.

Csantavérről Nagyfényre reggel 5-15, délután 12-13 5-30 és 9-20 órákor.

Nagyfényről Csantavérré reggel 7-00, délután 2-20, 6-11 és 9-57 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 5-05, 10-36, délután 2-20, 4-43 és 7-32 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5-12, 7-53, 10-24, délután 4-43 és 7-32 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4-20, 9-30 és délután 3-45 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4-32, 9-15 és délután 4-53 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3-58, délután 12-27 és 5-35 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3-52, déli 12 és este 8-30 órákor.

Bácsalmásról Regőcére reggel 6-20, délután 3-30 és 8-40 órákor.

Regőcéről Bácsalmásra reggel 2-36, 9-40 és délután 6-20 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 1-02, 5-20, 10-30 (gyors), délután 1-44, 5-35 és 6-48 órákor (gyors).

Ujvidékről Szabadkára reggel 4-23, 7-55 (gyors) 10-40, délután 4-29 (gyors), 7-22 és 11-33 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 2-56, 6-15, 9-44 és 10-55 órákor, délután 1-30, 6-53, 11-05 órák. este.

Szegedről Szabadkára reggel 2-58, 8-14 és 11-30, délután 3-12, 4-40, 6-53, 10-20 órákor.

Szabadkáról Cservenka—Ujgombosra 4-42 reggel 2-15, 7-17 d. u.

Ujgombos—Cservenkáról Szabadkára 3-05, 11-03 reggel, 4-08 délután.

Szegedről Zentára 4-00 reggel, 1-26 délután.

Zentáról Szegedre 6-30 reggel, 3-30 délután.

Ujgombos—Bácsordas—Palánka 5-41, 8-08 reggel és 8-24 este.

Ujpalánka—Bácsordas—Gombos 4-40 reggel, 1-15 5-00 órákor délután.

Zomborból Bezdán—Bajára reggel 3-26, 9-00 és délután 5-45 órákor.

Bajáról Bezdán—Zomborba reggel 3-17, déli 12-38 és délután 5-05 órákor.

Zomborból Apatin—Ujgombosra reggel 7-54, déli 12-54 és délután 4-30 órákor.

Ujgombosról Apatin—Zomborba reggel 4-13, déli 12-43 és este 7-24 órákor.

Szőlőoltványok

a legjobb minőségben, fajtisztán a legkiválóbb csemege és borfajtákban kapható

„Galambos Sándor földbirtokos“

Bács Bodrog vármegye Gazdasági Egyesület V. ügyvezető igazgatójánál.

Óbecse, Bácska.

Ugyanott kapható:

1. Ripária Portálisz vessző.
2. **Hazai** sima és gyökeres vessző.
3. **Arankamentes „lucernamag“.**
4. **Prima csemege** 5 K. dobozokban 10 korona. 6—2

Árjegyzék ingyen. Viszontelásítók díjaztatnak.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az adai m. kir. földmives iskolánál megüresedett

Élelmezési vállalat

az 1912. évi november hó 1-én megtartandó zárt írásbeli versenyárgyalás útján ismét vállalatba fog kiadni.

A vállalkozó kötelessége a 30 földmives iskolai tanuló az időszaki tanfolyamok hallgatói és az iskola nőtlen tisztviselőinek élelmezését, a szervezet szabályokban megállapított minőség és mennyiségben kiszolgáltatni.

Vállalkozó az iskola telepén természetbeni lakást kap, a konyhai és étkező felszerelést az iskola adja. Kap ezenkívül: évente 48 köbméter kemény tüzfát, 104 kg. petroléumot; kap még minden tanuló után bizonyos naponkénti és fejenkénti mennyiséget az iskolánál termelt és az élelmezési vállalatban is felhasználható terményeket.

Az ajánlatban csakis az igényelt készpénz fizetés esik összehasonlítás és elbírálás alá.

Az 1912. évi november hó 1-ső napjának déli 12 órájáig benyújtandó ajánlatban az egységárak számokkal és betűkkel irandók ki.

Vállalkozó az élelmezést 1912. évi december hó 1-én tartozik megkezdeni.

A szerződés egy évre, vagyis 1913. év november 30-ig terjedő időre köttetik, azonban azután is minden további egy évre érvényben marad, ha a szerződő felek egyike sem mondja azt fel a szerződésben kikötött időre.

A kötetendő szerződés tervezete, valamint annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek alulírott igazgatóság hivatalos helyiségében megtekinthetők. Ezekre vonatkozólag az igazgatóság írásbelileg is felvilágosítást ad.

Az igazgatóság fenntartja a jogot, hogy az ajánlott árakra való tekintet nélkül a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson.

A vállalat végleges odaitélése a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. Minister ur jóváhagyásától tétetik függővé.

Ada, 1912. szeptember hó 26-án.

M. kir. földmives iskola igazgatósága.

2—2

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban BUDAPEST, Terézkörut 2.

HORVÁTH ÉS TÁRSA

tekeasztal és dákógyár

BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 10.

Tekeasztalok elsőrendű minőségben, különböző kivitelben.

Kávéházi berendezések és felszerelések.

Jégszekrényeket nagy választékban tartunk raktáron.

Elefántcsontgolyók különböző minőségben és árakban **Dákók** nagy választékban.

Dákójavításokat és golyószabályozásokat, **be-huzásokat** finom francia posztóval megrendelés után azonnal eszközölünk.

Terveket, rajzokkal, költségvetéssel mindenkor szívesen szolgálunk. 1—52

Napidíjas kerestetik

Kisegítő azonnali belépéssel **Urszentiván** községnél 4 kor. napi díj mellett alkalmazást nyer.

Jegyzői oklevéllel bírók előnyben részesülnek.

Magaviseletéhez képest mellékjövedelemre is számíthat.

Beválás esetén az üresedésbe jövő segédjegyzői állásra meg fog választatni.

Milutinovity Milán

közs. jegyző.

2—2

Vig Emil

„Casinó“ szállodája

Palánkán

egészséges, kényelmes és olcsó szobákkal rendelkezik

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a **RETHY** név.

1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 korona. Mindenütt kapható. Csak Réthy-félét fogadjanak el! 1—6

Kölcsönkönyvtár Óbecsén.

Az óbecsei Modern könyvtár kölcsönkönyvtár a legújabb magyar, német és francia irodalmi termékeket havi 2 és 4 korona előfizetés ellenében, négy és tiz műből álló postacsomagokban vidékre is szállítja és azokat havonta többször is ujakra átcsereleli. Kérjen prospektust ingyen. 12—1

6011/912.

Pályázati hirdetmény.

Az **Ujfutak** községben üresedésben levő és 600 korona fizetéssel valamint 200 kor. lakpénzzel egybekötött

irnoki állásra

1912 évi november hó 1-éig terjedő határidővel pályázatot hirdetek.

Ujvidék, 1912 év október hó 7-én.

Nikolits Izidor
főszolgabíró.

1—2

Nemzeti szálloda Bácsalmás

Bérlők: **Hupfer Testvérek.**

A felsőbácska legjobban látogatott szállodája. — Olcsó árak. — Gondos kiszolgálás. — Étterem és kávéház.

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét — **különösen** — felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim (ujabban különösen a felekezeti róm. kath. jellegű iskoláknál működő kartársaim) figyelmét a Bács-Bodrog vármegyei elemi népsko. l. III. osztálya számára az új utasítás alapján irt

földrajzomra,

melyet a nagym. vk. Miniszter ur 54794/1907. szám alatt általános, — az »Országos Kath. Tanügyi Tanács bíráló bizottsága pedig — a kath. jellegű iskolák részére 35/1912. szám alatt kifejezetten is — engedélyezett.

Megjegyzem, hogy könyvemem annyira jónak minősítettek már kartársaim eddig is pártfogásukkal, hogy rövid 6 tanév alatt az ötödik kiadást érte meg. — Szíves jóindulatukba ajánlom továbbra is sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecském, mely-lyel első sorban is kartársaim, illetőleg tanügyün-kön kívántam segíteni.

Földrajzom pazar kiállítású, térképpel és 24 csinos, helyes rajzu képpel van ellátva és diszítve. Nyomása tiszta.

Ara — térképpel együtt — 60 fillér Megrendelhető alulírottnál és Molnár Sz. Vince könyvkereskedő kiadó urnál Zentán.

Ugyancsak e hirdetés alatt felhívom az összes jellegű iskolánál működő kartársaim figyelmét a f. év folyamán a »Szent István Társulat« kiadásában megjelent és az »Országos Kath. Tanügyi Tanács« bíráló bizottsága által már engedélyezett V. és VI. osztályok számára az új utasítás alapján irt

alkotmánytanomra.

Mutatványszámmal szívesen szolgál a »Szent István Társulat« könyvkiadó hivatal Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28. Ara 48 fillér.

Mezei Mihály

15—7

áll. tanító, Zenta.

HIVATALOS

bélyegzőket pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítója.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==
S Z A B A D K Á N.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután fél 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.
A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

KOHN ARNOLD

sirkóraktára

Budapest, VII., Károly-körút 15.

Telefon (interurban) 18-76.

Ajánlja állandóan nagy raktárát siremlékekben a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Rajzok és költségvetések díjmentesen.

TRAPPISTA

legjobb minőségű és tartós csemegesajt, valamint

Ementáli sajt,

szép és jóízű, Gádor községben készült
kilója 2.30 fillér.

Márián Györgynél Gádor (Bácsmegeye)

A 4 kilót meghaladó rendelések ugyanezen árban postadíjmentesen küldetnek.

„Bácsmegeye“

Lapvezér:

borsodi és katymári

Latinovits Pál,

ny. főispán, orsz. képviselő.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „**Bácsmegeye**“ a 850.000 lakost számláló Bács-Bodrog megyének **legelterjedtebb** lapja. Mindenütt található, ahol a megyei közügyekért érdeklődnek.

A „**Bácsmegeye**“ a legalkalmasabb hirdetési organum, mert a vevőközönség olvassa s így a hirdetés eredménnyel jár.

Érdeklődőknek a kiadóhivatal

BUDAPEST, Teréz-körút 2. sz.

ad bővebb felvilágosítást.